

Gelis caudator (Hym.: Ichneomonidae)

علی زرنگار^{۱*}، بابک قرالی^۲ و مارتین شوارتز^۳

*۱- نویسنده مسئول، مربی پژوهش، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی قزوین.

پست الکترونیک: alizarnegar@yahoo.com

۲- استادیار پژوهش، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی قزوین.

۳- استاد، دانشگاه سالزبورگ، بخش جانورشناسی، اطریش.

در بررسی‌هایی که بمنظور شناسایی بذرخوارهای درخت ارس (*Juniperus excelsa*) طی سالهای ۸۷-۱۳۸۴ در استان قزوین انجام شد، یک گونه زنبور پارازیتوئید از روی شفیره‌های پروانه بذرخوار (*Argyresthia* sp. (Lep.: Yponomeutidae) جمع‌آوری و با نام *Gelis caudator* Horstmann, 1986 شناسایی گردید. این زنبور در گروه گونه‌ای *cinctus* قرار داشته و متعلق به زیرخانواده Cryptinae می‌باشد. این گونه برای اولین بار توسط Horstmann (1986) و بر اساس نمونه‌های ماده توصیف گردید. او به مرور به گونه‌های جنس *Gelis* در غرب پال‌آرکتیک پرداخته و کلیدی را برای ماده‌های بال کوتاه و بال بلند که شامل ۳۴ گونه می‌باشد، تهیه کرده و از خصوصیات هم‌چون داشتن ۲ نوار مشخص رنگی در بال جلو که گاهی در بالای سلول رادیال رنگ محو شده و باعث تقسیم باند بزرگ به ۲ باند شده است، در کلید برای تفکیک گونه استفاده نمود (Horstmann, 1986). نرها بعداً توسط Schwarz (1994) با مرور گونه‌های جنس *Gelis* در اروپا توصیف گردید. او به تعریف مجدد گروه گونه‌ای *cinctus* پرداخته و با قراردادن گونه یادشده در گروه *cinctus* اطلاعاتی در مورد رفتار و زیستگاه‌های آن ارائه نمود و کلید جدیدی را برای گونه‌های جنس *Gelis* بال کوتاه در اروپا تهیه کرد (Schwarz, 1994). از این زیرخانواده تا کنون ۲۷ گونه متعلق به ۱۳ جنس از ایران گزارش گردیده است (Masnadi-Yazdinejad & Jussila, 2008). این گونه از کشورهای آلمان، اطریش، لهستان و انگلستان گزارش گردیده و بنا بر آخرین کاتالوگ خانواده (Yu et al., 2005) این اولین گزارش از گونه یادشده از ایران است.

برخی مشخصات مهم این گونه به شرح زیر است:

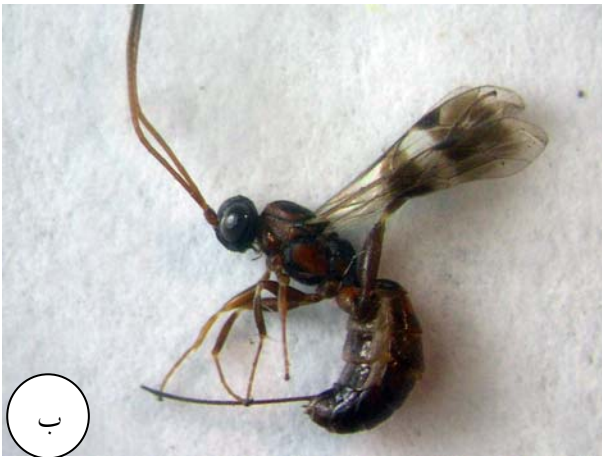
موهای بدن سفید، شاخک ۲۸-۲۵ بندی، طول بند سوم ۳/۲ تا ۳/۷ برابر عرض آن، Tylus در بندهای ۱۱ تا ۱۳، سر مات و با نقاط نامشخص، بدن مخصوصاً پیشانی مضرس، کلیپئوس درخشان، ران پای عقب ۴/۶ تا ۵ برابر پهنا.

نمونه مورد مطالعه: ۲۰ نمونه ماده (۸ نمونه در کلکسیون دکتر Schwarz، مابقی نمونه‌ها در کلکسیون مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی قزوین)، جمع‌آوری شده زیر پوستک درخت ارس و پرورش از شفیره پروانه *Argyresthia* sp. ارتفاع ۱۲۶۶ متر، ۴۹° 33' 36' E 18، ۸۶/۹/۲۱ جمع‌آوری‌کنندگان: علی زرنگار و بابک قرالی.

- Schwarz, M., 1994. Beitrag zur Systematik und Taxonomie europäischer *Gelis*-Arten mit macropteren oder brachypteren Weibchen (Hymenoptera, Ichneumonidae). Linzer biologische Beiträge, 26: 381-391.
- Yu, D., van Achterberg, K. and Horstmann, K., 2005. World Ichneumonidae 2004. Taxonomy, biology, morphology and distribution, Taxapad CD. Vancouver, Canada.

منابع مورد استفاده

- Horstmann, K., 1986. Die westpaläarktischen Arten der Gattung *Gelis* Thunberg, 1827, mit macropteren oder brachypteren Weibchen (Hymenoptera, Ichneumonidae). Entomofauna, 7(30): 389-424.
- Horstmann, K., 1993. Revision der brachypteren Weibchen der westpaläarktischen Cryptinae (Hymenoptera, Ichneumonidae). Entomofauna, Zeitschrift Fur Entomologie, 14(7): 85-148.
- Masnadi-Yazdinejad, A. and Jussila, R., 2008. A study to the Iranian Cryptinae (Hymenoptera: Ichneumonidae). Journal of Entomological Society of Iran, 28(1): 1-11.

شکل ١- زنبور *Gelis caudator*: الف- بال حشره ماده، ب- حشره کامل ماده.

Short Article

The first record of *Gelis caudator* (Hym.: Ichneumonidae) As parasitoid of juniper seed moth from Iran

A. Zarnegar^{1*}, B.Gharali², M. Schwarz³

1*. Corresponding author, Member of scientific board, Agricultural and Natural Recourse Research Center of Qazvin province, Qazvin, Iran. E-mail:Alizarnegar@yahoo.com.

2. Member of scientific board, Agricultural and Natural Recourse Research Center of Qazvin province, Qazvin, Iran.

3. Member of scientific board, University of Salzburg, Institute of Zoology, Austria.

Abstract

The parasitoid *Gelis caudator* of the subfamily Cryptinae (family Ichneumonidae) is here recorded for the first time from Iran. The adult specimens of *G. caudator* were collected under the bark of host tree, *Juniperus excelsa*, where the overwintering larvae and pupae of the pest *Argyresthis* sp. (Lepidoptera, Yponomeutidae) were occurred. Some specimens emerged from the pupae of the host.